Z
2138
U5U5
1922a
zb.1

РІК ВИДАННЯ ПЕРШИЙ.

01+03+09÷655(08)
Бібліотека Українського
Інститута Громадознавства
в Празі.
N 5669/397
Ukrainské

УКРАЇНСЬКЕ КНИГОЗНАВСТВО.

ОРГАН ГУРТКА БІБЛІОЛОГІВ
ПРИ УКРАЇН. ГОСПОД. АКАД. В Ч.С.Р.

EX LIBRIS

ЗБІРНИК №1.

ТРАВЕНЬ
1922 Р.

Н. ПОДЄБРАДИ.
ВИДАННЯ СТУД. ВИД. ГУРТКА.

Z
2138
U5U5
1922a
z6.1

РІК ВИДАННЯ ПЕРШИЙ.

01+02+09+655(08)

УКРАЇНСЬКЕ КНИГОЗНАВСТВО

ОРГАН ГУРТКА БІБЛІОЛОГІВ ПРИ УКРАЇН. ГОСПОД. АКАД. В Ч.С.РЕСП.

ЗБІРНИК Ч.1.

ТРАВЕНЬ 1922.

ПОДЕБРАДИ.

ВИД. СТУД. ВИД. ГУРТКА.

Літографовано 150 примірн.

№ 1.

01(048)]

Л. Биковський.

Українська Бібліографія на еміграції.

„Книга“ – неперіодичний бібліографічний орган „Об'єднання Українських Видавців“. Під редакцією проф. Дмитра Антоновича. I. Відень – Київ. Грудень, 1921. [Друкарня невідома. Кількість накладу невідома]. Формат (25,5 × 18). Сторн. 80. [Ціна невідома].

Зміст: М. Грушевський. Українські стародруки.– І. Борщак. Бібліографічні мандрування.– С. Черкасенко. Дещо про шкільні видання.– В. Лебедів. Українська справа в італійській пресі. Рецензії. Видавничі т-ва. Науково-літературні установи. Літературне життя. Хроніка.– Г. Калинович. Літопис української публікації за 1918 р. Список книжок, надісланих до Редакції. Каталог книжок, об'єднання українських видавців. Оголошення.

„Книга“ є приблизно 17-тим вза-

гамі, а пертим на еміграції українським бібліологічним органом. (Див. статтю Л. Б. „До наших бібліологічних справ" у часоп. „Укр. Трибуна" за 1922 р. ч. 10(208)). Ріжниться згаданий збірник (неперіодичний орган) від попередніх спроб у цій царині солідністю та своїм вельми цінним змістом. Спорідність його з ними полягає в традиційному неясному розумінню бібліографії, що є доказом нашої відсталости в області бібліології.

На останнє я хочу при нагоді звернути увагу Шановної Редакції та видавців „Книги" і взагалі ширших кол українського громадянства.

Про постановку цеї справи в „Книзі" можемо довідатися зі слідуючих джерел: 1) титульної сторінки, 2) статті від редакції та 3) змісту збірника. В кожному з цих джерел під бібліографією розуміється щось инше.

Так на титульній сторінці зазначено, що: „Книга – неперіодичний бібліографічний орган". Переклавши на міжнародню бібліографічну мову цифр, маємо індекс 01(08)

У статті від редакції зазначається, що „Об'єд. Укр. Видавців заложено влас-

ний бібліографічний орган, який має переслідувати ті самі завдання, для яких заложено „Об'єднання", себ-то: по можливости урегулювати справу Української друкарської продукції, досконаліше відповідати загальним потребам у всіх галузях літературної та наукової творчости й енергічніше задовольняти книжковий голод на Україні. Зокрема служити врегулюванню вкраїнського видавництва за кордоном, виясняти потреби книжкового ринку на Україні й можливість відповідати цим потребам з-за кордону, підіймати по змозі продуктивність праці письменницької й видавничої, служити зв'язанню тісніших відносин як між видавництвами й робітниками пера, так і між тими та другими з одного боку й ширшим українським громадянством. Допомагати справі вкраїнського видавництва, - освітлюючи справу постанови видавничого діла за кордоном, організацію книжної продукції, нові винаходи книжної техніки, естетичні й утилітарні осягнення в друкарській справі, заінтересовання вкраїнською справою й зокрема книгою за кордоном, публікувати відомости про вкраїнські старі матеріяли, що переховуються за кордоном, освіжувати й доповнювати

відомости про вкраїнську книжкову продукцію в минулому, і, взагалі, подавати до відома видавництв, робітників пера й широкого громадянства всі відомости, що стосуються друкарської справи."

Мимо волі повстає запитання: чому бібліографічний орган має займатися питаннями видавництва? Чому, замісць того, щоб обговорювати справи книгоописання, він займатиметься питаннями книгопродукції? Очевидно, тут якесь непорозуміння. В кращому разі, коли орган має на меті займатися тим і другим питанням, - матимемо вже инший індекс 01+655.

Нарешті, ознайомившись зі змістом, бачимо, що, окрім зачислених питань він трактує ще й про графику, себ-то мистецтво. (Див. статтю: М. Грушевського: „Укр. Стародруки." „Книга", стор. 2-4.) Обличча збірника знову міняється - іменно маємо індекс вже 01+655+76.

Розшифровуючи останній, найповніший індекс, який точно представляє зміст збірника, бачимо, що він не є бібліографічним органом, як це зазначено редакцією, а бібліологічним, який займається справами укр. книги в самому широкому розумінні цього слова. De facto бібліогра-

фія є тільки одним з тих питань, якими цікавиться „Книга при обговорюванні квестій зв'язаних головним чином з продукцією укр книжки за кордоном.

Таке неясне розуміння предмету й завдань бібліографії, та витікаюча звідсіль плутанина в бібліологичних та бібліографичних справах, не є виключно особистою виною редакції органу. Це - риси, якими взагалі відзначалися і відзначаються книгознавці, що виховалися в атмосфері колишнього полімеханичного книгознавства XIX та перших років XX в.в.

Розвій науки про книгу, - книгознавства (або бібліології можна поділити хронологично на три епохи.

Перша характеризується відсутністю загальної науки про книгу - книгознавства. Повстає в III в. до Р.Х. і розвивається лише частина сучасного книгознавства - бібліографія, в її властивому розумінні, яко книгоописання. (Див. А.І. Маленнъ: „Начала бібліографіи въ Греціи и „Таблицы" Каллимаха" С.П.Б. 1892., а також праці Деревицкаго по цьому питанню.)

Згодом бібліографи почали обхоплювати своїми працями й инші сторони книжної справи. (Див: Лисовский: „Книговѣдѣніе, какъ

предметъ преподаванія, его сущность и задачи". Библіографическія Извѣстія, Москва, 1914, № 1-2; сторн. 3). Від цього поняття бібліографії поширилося й у звʼязку з цим розуміли його иноді досить произвольно. Потрохи почали включати до бібліографії все, що має відношення до книги, як, напр., бібліотекознавство, видавництво, книгарство, статистику друків і т. и. З простого книгоописання, бібліографія зробилася наукою, для котрої вже зʼявилася необхідність підшукати більш відповідне по широті окреділення.

Ці шукання створюють другу епоху в історії науки про книгу. Весь XVIII, XIX та початок XX ст. заповнені зусиллями над виділенням всього матеріялу, що торкається книги, з поміж инших наукових дисциплін, та над утворенням окремої науки про книгу, або кількох відповідних наук. (Див. Muszkowski: „Wstęp do bibljografji." Rok 1919-20. Warszawa. ст. 2). Так ще в XVI столітті науку про книгу проф. Болонського університету Aldrovandi називає - бібліологією. Французький бібліограф 18 віку Rive утворює термін - бібліогнозія. (Див. Rulikowski, M., prof.: „Zakres i zadania księgoznawstwa. Warszawa. 1916. сторн. 3.) Віденський бібліотекар M. Denis викладає в Тгегезіанумі в восьмому десятилітті XVIII

віку перший раз у Европі окрему науку про книгу, яку називає - Bücherkunde (книгознавство), (Див. Mocarski, стор. 3). На початку XIX в. франц. учений Peignot у своїй праці „Dictionnaire raisonné de bibliologie" (1802-1804) подає два поняття: бібліології та бібліографії. При чому останню підпорядковує першій. За ним у 1808 р. бібліотекар придворної б-ки в Мюнхені Schrettinger вживає перший раз терміну Bibliothekswissenschaft (бібліотекознавство). Одночасово в Англії інтенсивно розвивається бібліотекознавство. Одно з найбільш цінних у XIX в. опреділень бібліографії подає німецький учений Ebert (Див. його працю „Die Bildung des Bibliothekars. 2 вид. Leipzig. 1820). Під впливом вище згаданих учених розвивається наука про книгу в 20-х рр. XIX ст. на Московщині (Анастасевич і ин.) і в Польщі (Див. Mocarski. ст. 3-4). У кінці XIX ст. на переважну ролю в науці почало претендувати бібліотекознавство, стараючи підпорядкувати собі всю область бібліографічних наук. З відповідним проектом виступив у 1896 р. консерватор університетської бібліотеки в Граці - Ф. Ейхлер. Він у своїй праці (Begriff und Aufgabe der Bibliothekswissenschaft. Leipzig. 1896) висловив думку про необхідність утворення одної науки про книгу - бібліотекознавства. Кінчає він згадану працю

проектом нового терміну, котрий на його думку краще окреслив би науку, котру він взявся займатися, а саме Buch- und Bibliothekswissenschaft (Див. Лисовський, стор. 7-8) На початку XX в. московський вчений Ловягин встановлює знову термін - бібліологію, подаючи відповідне його толкування. (Див. статтю А. М. Ловягина: „О содержании библиологии или библиографии", Литературный Вѣстникъ," 1901, т. I, кн. 1) Таким чином у XIX і на початку XX ст. панував надзвичайний хаос у області наук про книгу. Вчені зовсім заплуталися між бібліографією, бібліологією, бібліогнозією та бібліотекознавством. Вони не могли остаточно встановити кількість наук про книгу та розріжнити їх. Признавали за ними то дуже великий обсяг, то знову надзвичайно їх обмежували. Зовсім переплутали їх взаємне відношення, не уявляли, що має бути поняттям загальним, а що частковим і т. д. Врешті науку, або науки про книгу вони не вважали наукою, а лише механічною збіркою відомостей, що торкаються книги. (Характерний для цієї епохи погляд бачимо в польського книгознавця J. Lelewela: „Bibljograficznych ksiąg dwoje." T. II. стор. 259. Wilno. 1826). Все це дає привід до називання сих часів - добою полімеханічного книгознавства. Тільки при кінці XIX ст. (праці Ейх-

лера) та на початку XX ст. (праці Ловягіна) бібліографічний обрій почав трохи проясноватися, що привело до повстання нової моноорганічної епохи в історії науки про книгу.

Третя - моноорганічна епоха починається від 1913 р. На підставі всього попереднього доробку в області науки про книгу, праць Бюхлера, Ловягіна, Російського бібліографічного та бібліологічного т-в, московський учений Лисовський віщ 1913 р. утворив струнку систему одної науки про книгу з ясно окресленим змістом і завданнями, зі своїми методами та законами. Цю науку назвав він книгознавством (або бібліологією) і підпорядкував їй усі інші науки про книгу з бібліографією в тому числі.

На думку проф. Лисовського (Див. його статтю „Книговѣдѣніе какъ предметъ преподаванія, его сущность и задачи." Библіографическія Извѣстія, Москва, 1914, № 1-2, ст. 1--24) книгознавство це: „Научная дисциплина, объединяющая техническія, практическія и теоретическія познанія о книгѣ в ея прошломъ и настоящемъ и имѣющая цѣлью выясненіе условій возникновенія, распространенія и эксплуатаціи произведеній письменности и печати, а также причинъ и слѣдствій количественнаго состава этихъ

произведеній при различныхъ обстоятельствахъ."

Це окреслення книгознавства, як одної окремої науки викликало в свій час цілу революцію й нині в бібліологічних колах Московщини, Польщі й України признане за найкраще з усіх поданих до цього часу, (Див. Rulikowski, M.: Zakres i zadania księgoznawstwa". Warszawa. 1916. Стор. 32.), себ-то від XIV віку, коли Rychard de Bury написав працю „Philobiblion" у якій у перший раз виклав науку про значіння книжки й до XX в. (властиво до 1913 р.) коли проф. Лисовський росночав викладати систематичний курс книгознавства на Петроградському Університеті (див. „Mocarski: „Wstęp do bibljografji. Warszawa. 19⁹/₂₀. с. 2)

Книгознавство, як наукова дісціпліна, обіймає все, що торкається книги, або книжної справи від найдавніших часів до наших днів. Таке завдання (на думку Лисовського) ще не виконане книгознавством уповні, з огляду на брак сирових матеріалів і відповідних дослідів, особливо в тій частині яка торкається Московщини й України, але шляхи вже намічаються. Окрім наукового, книгознавство має й практичне значіння, відограючи допомочову ролю в книжкій справі: в склад його входять прінціпи бібліографічних дослідів, питання бібліотекознавства, справа друкарська, видавнича,

реєстрація друків, книгарство. Книгознавство межує з палеографією, з історією культури й літератури, а в області художній - з історією мистецтва. (Див. ст. Лисовського в „Новомъ Энциклопедическомъ словарѣ" том 21, 1914 г. С.П.Б. Стор. 952-954)

„Ясні нині завдання книгознавства, підкреслені в формулі Лисовського", - каже польський бібліолог проф Rulikowski, - „вимагають нових методологічних шляхів. Саме нині в бібліології рівнобіжно з ознайомленням із матеріальними явищами, мусимо провадити досліди в трьох напрямках: мусимо 1/ пізнавати причини повстання цих явищ, 2/ їх вплив на розвій книжки, яко такої, з одного боку, а посередньо на розвій загальної культури, з другого, і 3/ мусимо намагатися опирати всілякі досліди на статистичних даних." (Rulikowski, M. „Zakres i zadania księgoznawstwa" ст. 35/ Ще в 1913 році, в передмові до перекладу на московську мову праці Ейхлера, було сказано, що: „бібліологія досліджує не окремі індівідуальні книжки, але поняття книжки в масі й яко дісціпліна, що займається масовими з'явищами, мусить посугувуватися статистичним методом. (Див: „Библіотековѣдѣніе высшаго порядка" СПБ. 1913/. „Історія книгознавства," каже проф. Лисовський, - „безумовно

повинна закінчуватися сучасним станом книжної справи, і як що тепер від історії взагалі вимагають розкриття законів розвою людської громади, то в нашому предметі було б бажаним по можливости, уяснити принціпи книжного обороту в народніх масах і вплив письменности, як фактора культури". (Лисовскій: „Книговѣдѣніе....." стор. 11)

Книгознавство поділяється на 3 части: 1) книгопродукцію, 2) книгопоширення та 3) книгоописання

Книгопродукція трактує про виготовлення книги рукописної й друкованої, папірус, пергамент, папір і инші матерʼяли, знаряддя писання - друкарські машини. Історія „письменности" й друкарська справа утворюють відділ книгопродукції. Сюди ж відносяться: видавництво, знайомство з його технічною стороною: вибір шрифту, прикрас, паперу, формату, складання кошторису, коректа й т. и.

Книгопоширення йде шляхом книгарства та бібліотекарства. Окрім історичної частини воно трактує про взаємовідносини книжних фірм, внутрішнє урядження книгарських підприємств, способи транспортування витворів друку - розповсюдження видань шляхом підписки. Бібліотечна справа,

яка має величезне загально-культурне значіння, складає значну частину книгопоширення.

До Книгоописання, або бібліографії в властивому розумінні цього слова відноситься огляд головніших праць по описанню книг, визнечення наукових і практичних прийомів, складання карток (les fiches), абеткових, річевих і реальних показчиків по різним системам і т.д. Одним словом бібліографія є галуззю книгознавства, котра займається описуванням книжок з метою допомогти громадянству орієнтуватися серед того паперового моря, яке її оточує. Бібліографія поділяється послідовно на: 1) вступ до бібліографії, 2) огляд праць по теорії бібліографії, 3) бібліографію яко фах, 4) бібліографічні установи, 5) каталографію, 6) бібліографічні системи, і 7) бібліографічні праці; [класифікація автора].

Самостійне положення, на думку Лисовського, займає юридичний бік книгознавства: правний стан друку й його діячів, історія законодавства про друк, цензура, сучасні погляди на волю друку, взаємовідносини автора й видавця, літературна й художня власність, видавничі умови, конвенції і т.и. Книгознавство займається також і статистикою друку, особливо необхідною в останні часи, коли зріст продукції йде так інтензивно.

Подана тут система новітнього книгознавства була виголошена проф. Лисовським в його вступній лекції 28/IX-1913 р. на Петроградському Університеті. Відтоді на Московщині книгознавство вже офіціяльно визнається окремою наукою й викладовою університетською дисципліною. Після цього на протязі кількох років Лисовський викладав книгознавство на Петроградському Університеті. Зазначена вступна лекція була виголошена Лисовським ще на загальних зборах Рос. Бібліологичного Т-ва в Петрограді дня 4/X-1913 р. На початку 1914 р. вона була надрукована в „Библіографическихъ Извѣстіяхъ," №1-2, стор. 1-24 і вийшла також окремою відбиткою. Після цього Лисовський знову мав відчит про книгознавство на загальних зборах Рос. Бібліограф. Т-ва при Московському університеті. В тому ж році він містить статтю під заголовком „Книговѣдѣніе" в „Новомъ Енциклопедическомъ Словарѣ," 1914 г. СПБ, томъ 21, стор. 952-954. Під час війни Лисовський викладав книгознавство на Московському університеті.

Наслідком такої енергійної діяльности Лисовського, було швидке росповсюдження новітнього книгознавства не тільки на Московщині, але й поза межами її.

Так у Польщі вже в 1916/17 р. на гуманітарному відділі вищих наукових курсів у Ва-

ршаві проф. М. Руликовський оголосив курс новітнього книгознавства. Дня 4/X-1916 р. він мав вступну лекцію, яка згодом вийшла окремою брошурою (M. Rulikowski: „Zakres i zadania księgoznawstwa". W-wa. 1916. стор. 1-36). Лекції відбувалися на протязі 19 16/17 р. і припинилися по незалежним від професора причинам. (Див: Muszkowski, Jan. „Przegląd bibljografji Polskiej, 1910-1918." W-wa. 1919. стор. 2.) Прочитаний курс вийшов окремою книжкою (Prof. M. Rulikowski: „Kurs księgoznawstwa". Warszawa. 1917. ст. 1-107. Літографований, обіймає лише книгопродукт.) Підчас війни проф. Wiktor Hahn викладав книгознавство на Львівському Університеті; д-р Бернацький оголосив подібний курс у літньому семестрі 1919 акад. р. на Краківському Університеті. В 19 21/22 акад. р. той же проф. Hahn викладав книгознавство на Люблинському Університеті. Одночасно книгознавство викладалося на численних бібліотекарських курсах, які влаштовувалися різними установами в Польщі на протязі 1916-1922 р. (див. часоп. „Oświata Pozaszkolna", 1921. ч. 4, W-wa, ст. 151, - присвячене ——— виключно бібліотекарству) та, дебатувалося в спеціальній літературі. (Див. Д-р. Stefan Vrtel-Wierczyński: „Organizacja bibljografji w Polsce" We Lwowie. 1921. стор. 17., Mocarski: „Wstęp do

bibljografji." Warszawa. 19?/20; Muszkowski, Jan: „Katedra bibljografji w szkole głównej Warszawskiej." Warszawa. 1918; Його ж: „Przegląd Bibljografji Polskiej, 1900-1918." Warszawa, 1919; Hahn, Wiktor, d-r.: „Bibljografja Polskiej bibljografji" Lwów. 1921. Стор. 139-171; й тому инші праці)

На Україні книгознавство інтензивно почало поширюватися доперва з кінця 1918 р. с. т. з заснуванням у Київі Головної Української Книжної Палати й Українського Державного Бібліографічного Інституту. Ширшим колам укр. громадянства книгознавство зовсім невідоме. Йому приходиться ще тяжко боротися за право громадянства на Україні й за право бути викладовою дисципліною на українських університетах. Поки що книгознавство та його окремі галузі тримаються на Україні лише зусиллями одиниць. Найбільшим успіхом користуються нині на Україні, галузі книгознавства-бібліографія та бібліотекознавство.

Так у 1919 р. директор Головної Укр. Книжної Палати Юр. Меженко своєю працею („Міжнародня Децімальна Бібліографічна Клясифікація." Київ. 1919. 8° біля 100 ст.) заклав на Україні основи міжнародньої наукової бібліографії. Директор Бібліографічного Інституту Юр. Ковалевський умістив у „Книгарі" статтю, кот-

ра згодом вийшла окремою брошурою, про „Бібліографію й Український бібліографічний Інститут" (Київ, 1919, 16°, стор. 32), в якій, з'ясовуючи сучасний стан наукової бібліографії в Зах. Европі, вказував на необхідність заснування Укр. Бібліографічного Інституту. Проф. С. Єфремов оголосив у тому же році поважну бібліографічну працю, в передмові до котрої подав надзвичайно просте, практично-наукове определіння бібліографії, її обсягу й завдань. („Українознавство." Київ. 1919. 8° біля 100 ст. Вид. Книгоспілки.) Инші укр. бібліографи, як, напр., Ган, Кондра, Паношин, Гуцало - оголосили ряд теоретичних і прикладних розвідок по бібліографії в „Книгарі" і „Нашому Минулому." Одночасно появилося ряд більших і менших розвідок з инших галузів книгознавства: історії укр. книги, друкарства, книжкарства, книгарства й т. и. (Див. статті: Модзалевського, Широцького, Мисіченка й инших у „Книгарі" та „Нашому Минулому"); бібліотекознавство популяризовалося шляхом численних бібліотечних курсів, які влаштовувалися на протязі 1919-1921 рр. у Київі, Січеславі, Одесі й Харкові, шляхом спеціальних часописів, („Книжний Вістник", Київ, 1919. ч. 1 та д), у виді статтів (Кондри - в „Книгарі", проф. Ол. Грушевського - в „Шляхові" й т. и.) До згаданої приватньої діяльности в Київі, крім причилася

офіціальна бібліологічна діяльність Національної Б-ки, Укр. Акад. Наук, Книжної Палати й інших установ. В 1919-20 рр. провадиться рух у Кам'янці на Поділлю. Тут рух зосереджується коло б-ки Камянець-Подільського У-ту. Б-ка У-ту перша з новоутворених українських бібліотек ввела в своїому реальному каталозі міжнародню децімальну бібліографичну клясіфікацію. В звязку з цим серед професури утворилося дві течії: за й проти цеї системи. Противна партія відзначалася нерозумінням новітньої бібліографії. Це викликає в місцевій пресі ряд бібліографично-інформаційних статтів Л. Биковського (Див. у часоп. „Наш Шлях" за 1920 р. слід. статті: 1/ „Що таке бібліографія", ч. 43, 2/ „Укр. бібліографичні організації", ч. 43; 3/ „Нова укр. бібліографична організація," ч. 98, 4/ „Міжнародня бібліографія," ч. 39; 5/ „Журналістика укр. студенства", ч. 80; 6/ „Українська державна бібліографія" й ін.) Тоді ж Сірополко видає брошуру-підручник по бібліотекознавству „Народні бібліотеки," Кам.-Подільський, 1920, 8°, стор. 24, котра відограла в свій час велику організаційну ролю на провінції. (Див. рецензії Л. Биковського: „Бібліотечна справа" в часоп. „Наш Шлях." Кам.-Под. 1920. ч. 34.). У результаті згаданий бібліографично-бібліотечний рух вилився в заснуванню „Бібліотечного Т-ва"

при Кам.-Под. Державному Університеті, (Див. Л. Биковський: „Матеріяли до історії укр. бібліотечного руху." Київ. 1920.-Датння-рукопис; знаходиться в приватній б-ці Юра Меженка в Київі) й появлення показчика літератури по бібліотекознавству. (Див. Л. Биковський: „Бібліографія праць по бібліотекознавству на укр. мові". „Наш Шлях." 1920 Літературно-науковий додаток г.6, до часоп. ч. 72).
Камянецький рух був продовженням Київського руху, який одбувався під проводом Книжної Палати, на чолі якої стояв Юр. Меженко, учень проф. Лисовського (скінчив Московський Унів-тет). Агітація безпосередньо й посередньо за систему Лисовського й за міжнародню децімальну клясіфікацію в бібліографії провадилася вельми енергійно різними способами. Що до останньої, то в 1919 р. в Київі утворилося дві партії: московська, котра обстоювала комбінацію сістеми М. Дьюї з системою Каттера й уперто намагалася розповсюджувати її на Україні, та українську, що заводила міжнародню децімальну бібліографічну клясіфікацію. Агітація велася на публичних диспутах, на курсах, у приватніх розмовах, шляхом друкованих статтів (Кондри - в Книгарі) і рукописних перекладів вище згаданої вступної лекції Лисовського, (остання надзвичайно ін-

тензивно ходила по руках), шляхом відчитів: Юра Ковалевського в Нац. Б-ці (1919 р.), Юра Меженка - там же (в 1920 р.) Л. Биковського (в 1920 р.), на засіданнях Комітету Нац. Б-ки й т. д. Моя ця діяльність на протязі 1918-1921 рр. в совокупності утворює т. з. „Київську школу книгознавства" на Україні. Вона характеризується безапеляційним приняттям і розповсюдженням без ніяких змін системи проф. Лисовського.

1921-й рік відзначається значно меншим темпом бібліологічного життя на Вкраїні. Рух занікає, переноситься з центрів на провінцію й у одній із пунктів останньої повстає не весні 1921 р. новий напрямок у книгознавстві, т. з. „Лозоватська школа" (див. „Літопис Лозов. Т-ва Просвіта на Звенигородщині, ч. 1-10 за 1921 р., а також статті Л. Б. в „Україн. Трибуні", Варшава, за 1922 р.: 1) „До наших бібліологічних справ у 1921 р." ч. 37 (235) та 2) „До наших бібліотечних справ," ч. 10 (208).

Відомостей про новітній бібліологічний та бібліографічний рух у инших країнах, я на разі під руками не маю, тому подам їх иншим разом. Гадаю, що з наведеного матеріялу ясно видно в чому полягає вина „Книги" супроти бібліографії. А саме: 1) в старомодному розумінні бібліографії, як загальної науки про книгу, тоді як такою є сучасне книго-

знавство, або бібліологія, 2) в неясному розумінні бібліографії, тоді як остання, будучи галуззю книгознавства, має цілком окреслений предмет, завдання та методи. Цінний, уміло підібраний і уложений зміст „Книги" свідчить про те, що орган ведеться поважними історико-філологічними силами, але не фаховцями по бібліології та бібліографії. Здавалось би, що „Книгу" особливо „noblesse oblige" бути „au courant" сучасної теорії бібліографії та бібліології. Наша відсталість у царині бібліології красномовно підтверджується мізерним реєстром бібліологічної літератури на вкраїнській мові, який складається, здається, тільки з передруків популярної брошури Б. Грінченка „Про книги". Останніми часами (як вище згадано) помітно де-яке оживлення в цій області, але на жаль тільки завдяки діяльности нечисленних одиниць, а не ширших кол укр. громадянства, в руках якого знаходиться наша книжна справа.

З засадничої причини, с.т. незнайомости „Книги" з сучасною бібліографією, її предметом, та завданнями, витікає й ряд наслідків, які можна загалом охарактеризувати яко: недодержання органом елементарних бібліографічних умов і вимог.

А саме: 1) брак де-яких даних про ор-

ган: не зазначена друкарня й кількість накладу. (Про вимоги що до цього див. у Юра Ковалевського: „Каталографія. Київ. 1920)

2) не проставлений індекс міжнародньої децімальної бібліографічної кляссифікації, який би зразу лаконічно охарактеризував книжку та усунув-би зайві балачки в роді поданих. (Див. „Manuel du répertoire bibliographique universel." Bruxell. 1907., а на укр. мові: Юр. Іванов-Меженко: „Міжнародня децімальна бібліографічна кляссифікація". Київ. 1919).

3) Не сказано нічого про формат органу, що для фахового бібліографічного журналу, який береться відогравати орієнтаційну та керуючу ролю в видавничій справі, надзвичайно важно. (Див. про Мюнхенський інститут „Die Brücke" на нім. мові: Ostwald, W: „Weltformate"; відбитка з часоп. „Біржевий Листок" для німецької книжної торговлі, Ляйпціг, 1911, № 242; на польській мові: Guranowski, L, Dr: „O organizacji pracy umysłowej." Часопис „Medycyna i Kronika Lekarska", r. 1912, №№ 47 i 48, а також відбитка in 8°; на московській: Брандтъ, Ром, проф. „О всемірномъ форматѣ", Библіографическія извѣстія" 1914, № 1-2, стор. 25-28; на міжнародній мові „Ido": Wilhelm Ostwald:

imprimito en la Börsenblatt für den Deutschen Buchhandel, 1911, № 242. Tradukita en la lingvo internaciona „Ido" da L. Pfaundler. Graz. Editeyo „La ponto". München. 1912.).

4) Не додано бібліографічної картки для реального та абеткового каталогів, складеної згідно бібліографічним вимогам, (Порівн. з діяльн. в цій області Рос. Бібліолог. Т-ва), та чимало инших формальностей, які одначе для фахового бібліографічного органу мають велике значіння й надають йому певне обличча.

Але не всі хатні-кустарні вироби бувають поганими. Далеко ні! Так і в даному разі. Справедливість вимагає освітлення й позитивних сторін органу. Останні - вельми показні й цілком покривають теоретично-бібліографічний провал „Книги".

Перше - що зразу кидається у вічі - це солідність органу. З цього боку це перший справді поважний український бібліологічний орган. Відзначається він не тільки своєю зовнішністю, але й своїм змістом, який можна поділяти послідовно на такі групи: 1) Статті, 2) рецензії, 3) організаційні праці, що мають „служити зав'язанню тісніших відносин, як між видавництвами й робітниками пера, так і між тими та другими з одного боку й ширшим українським громадянством з другого,"

4) бібліографічні праці.

В першій групі є цінна стаття І. Борщака: „Бібліографічні мандрування", в котрій він подає відомости про документи гетьмана Орлика, що знаходяться в Парижі, про зацікавлення Україною в Венеції на поч. XVII в., та про „відкриття рукописного Вольтера в українській справі." (Зазначену статтю доповнюють публікації І. Борщака в „Укр. Трибуні" за 1922 р.). Другою цінною є стаття В. Лебедіва: „Українська справа в італійській пресі." Обидві ці статті з циклю: „Україна й Европа". Перша подає відомости про минулий зв'язок України з Европою, а друга про сучасний стан цієї справи.

В слідуючому відділі подано біля 20 рецензій на книжки, що вийшли в 1919, 20 і 20 рр. по різним галуззям знання. Між останніми звертають на себе увагу: 1) цікава інформація п. Борщака про книжку René Pinon: „La reconstruction de l'Europe Politique", Perrin, Paris, 1920. 8°. 344 стор., в якій автор присвячує чимало уваги Україні й висловлює думку про величезне значіння України для Европи. 2) Рецензія Н. Ніжанківського про книжку „Zdeněk Nejedlý: „Ukrajinská republikánská kapela". Видавництво „Час". Київ-Прага. 1920. 8°. 69 стор. — Дуже цікава розвідка на чеській мові про Укр. Республ. Капелю.

Трета частина складається з 3-х відділів: 1)

Видавниці Т-ва, - де подаються відомости про діяльність 4-х вид-цтв: Вид Т-ва „Дзвін", „Книгоспілки", Т-ва „Укр. Книжка" у Львові та В-ва „Серп і Молот." 2) Науково-літературні установи, - подані важливі відомости про діяльність „Укр. Соціологичного Інституту", Укр. Вільного Університету та про хаотичну діяльність Союзу Укр. Журналистів та письменників. 3) Літературне життя. Тут подано вельми цінний матеріял для великої праці - біографичного словника укр. письменників, над уложенням якого працює вже від кількох років Українська Академія Наук у Київі. В вступі до цієї праці зазначено, що редакція має намір подавати відомости про Укр. Літератів: про місце їхнього перебування, про характер праці, якою вони займаються за останні 3 роки, що мають у своєму портфелі вже викінченого й готового до друку, що шукає видавця, щоб піти в друк, і що літерати до друку підготовляють, або, нарешті, мають намір приготовити. Редакція має в своєму Портфелі „Список коло 1000 імен", що протягом 3-х останніх років виступали з друкованим в українській мові словом. Відомости в цьому числі „Книги" подані лише про 150 чоловік, редакція допіру розпочинає цю працю й їй бракує багато відомостей навіть про найталановитіших

письменників, що становлять гордість нашої літератури. Тому редакція звертається до всіх, хто працює пером, з проханням подавати відомости про свою працю й про себе; також редакція просить всіх, кому не байдуже українське друковане слово подавати відомости про стан і працю всіх українських літераторів, хто що про кого знає. Відомости надсилати по адресі: Wien, IX, Porzellangasse 19, I. Stiege, Tür 1. Редакції „Книга". 4) Хроніка – подає низку фактів першорядної ваги для Української Культури взагалі, а для укр. бібліології зокрема. Так, до існуючих укр. бібліографічних організацій (див. ст. Л. Биковського в газ. „Наш Шлях" Кам.-Под., 1920 р: 1) „Укр. бібліографічні організації," ч. 43, та 2) „Нова Укр. бібліографічна організація" ч. 98), добавилася ще одна, а саме: в Відні в червні 1921 р. заснувався бібліографічний гурток, який має завданням єднати робітників на полі укр. бібліографії й збирати бібліографічний та бібліотечний матеріал для 3-х укр. інституцій: 1) Бібліографічного Інституту в Києві, 2) Національної Бібліотеки в Києві та 3) для Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові. При гурткові зорганізувалися 2 секції: а) бібліографічна і в) бібліотечна. Намічаються щомісячні збори з бібліографічними рефератами й зі справозданнями з праці секцій. До існую-

чих укр. бібліографічних видань добавилося ще одне: у Станиславові Видавниче Т-во „Бистриця" в травні 1921 р. почало видавати неперіодичний вісник книжкового руху, під назвою „Книжка". До кінця року вийшло три числа. Др. В. Залозецький працює над великою працею по укр. палеографії. Праця вийде в нім. мові під назвою: „Über altukraische Handschriften und ihren Schmuck." О. Л. Бем складає велику працю: „Бібліографію листів П. Куліша". І. Борщак має готову до друку бібліографічну працю- „Ukrainica" за кордоном", вип. І. Париж. (Опис друкованих та рукописних джерел у франц. мові відносно України). Укр. Соціологічний Інститут ладить показчик соціологічної і соціалістичної укр. літератури за останні 50 літ.

Остання частина органу складається з 2х бібліографічних праць: 1) Ів. Калиновича - „Літопис української публікації за 1918 рік, (стор. 47 до 69). Це початок великої праці по національній бібліографії України за 1918 рік - 015(47.71)„1918." Літопис для кращої орієнтації поділений на 5 частин: І-книжкові видання, ІІ-листкові видання, ІІІ-музичні видання, IV-графіка, V-писання українців на чужих мовах. На жаль ця праця багато втрачає через те, що складена, як признається сам автор, тільки частинно, на підставі автопсії, а в більшости публі-

кації потурбувався за часописними звістками, оголошеннями, каталогами й списками різних вид-в. Автор подає реєстр головніших джерел, котрі він використав. Браки праці пояснюються умовами емігрантського життя, але є браки, котрих не можна пробачити авторові: це - ігнорування ним принятої Укр. Бібліографічним Інститутом міжнародньої децимальної бібліографічної системи. Автор, яко бібліограф, повинен знати вагу вживання всіми бібліографами одної загальної системи для того, щоб з багатьох окремих бібліографічних праць з мінімумом затрати часу й енергії можна було компонувати синтетичні бібліографічні праці, 2) а також ті трудноші, яких дізнає кожний, хто умисльово працює, зустрічаючи в кожному бібліотечному каталозі й у кожній бібліографічній праці що раз то иншу систему. Звідсіля категоричний наказ бібліографам - не створювати ніяких сепаратних, індівідуальних систем, а притримуватися одної, принятої більшістю бібліографічного світу. Такою є міжнародня децимальна бібліографічна система. (Див. на франц. мові: „Manuel du répertoire bibliographique universel." Bruxelles. 1907.; на московській: Боднарский, Б.С. „Руководство десятичной библиографической классифика-

ції" Москва. 1914; на українській: Маженко Юр. „Міжнародня, децимальна бібліографічна класифікація." Київ. 1919; на польській: „Układ dziesiętnej bibljograficzny". Przegląd Bibljoteczny. Warszawa. 1908. T. I, zeszyt 3-4. стор. 229 до 232; на чеській: Živný, Ladislav. Desetinné třídění. Praha. 1914; на німецькій: Junker: „Die Decimal-Klassifikation. Gekürzte allgemeine Tafeln". Wien. 1897. біля 30 стор.)

Закінчується збірник: 2) списком книжок, надісланих до редакції, з поміж яких звертають на себе увагу ряд книжок, виданих в 1919 р. на чеській мові про Україну та 3) каталогом „Об'єднання укр. видавців.

Закінчуючи наш огляд, приходимо, до висновку на підставі вищенаведеного матеріялу, що „книга" з одного боку уявляє собою фотографію нашої відсталости в області бібліології, а з другого є поважним реєстром нашого загального культурного доробку за останні роки.

Наочно, на фактах доведено тут, що україн. нарід, не дивлячись на той тяжкий судний час, який він нині переживає, не знесилився, а навпаки, велетенськими кроками простує вперед по шляху культурно-політичного розвою. Матеріял, поданий на сторінках органу красномовно свідчить про те, що тисячі людей й численні організації, раскидані по цілому світі, невпинно

працюють з одною думкою, з одною метою – „своєю працею спричинитися на користь укр. культури, укр. поступу, – цих немаловажних підвалин волі і незалежности України."

„Книга" – це підсумок їхньої невтомної праці за останні роки. З цього боку нелегкі та складні інформаційно-організаційні завдання, що поставила собі „Книга" в 1-му числі, розв'язані нею досить удачно.

Тому не тільки робітникам пера, але й кожному громадянинові-українцеві рекомендуємо мати в себе під руками цей вельми цінний інформаційно-організаційний друк. Памятаймо, що вихід другого числа завше залежить від успіху в продажі першого.

Набувати „Книгу" можна по адресі: Wien, IX Porzellangasse, 19, I. Stiege. Tür I. Ред. „Книги".

На Пресовий Фонд „Укр. Книгознавства" склали:

Укр. Громадський Комітет у Празі	кч. 400
Різні особи	" 100
	разом кч. 500.

Редагує Колегія. Видає бібліолог. гурток.

Адреса Редакції: Československo. m. Lázně-Poděbrady Hotel „u Krále Jiřího". Ukr. Hospod. Akad. pro Ind. L. Bykovský.

Виготовляється до друку

неперіодичний орган

Записки

федерації українських фаховців-громадян при Українській Господарській Академії в Чехословацькій Республиці.

Збірник ч. 1.

Завдання часопису: розроблення на своїх сторінках питань по ріжних фаховних галузях знання.

В редакційних справах звертатися: т. Lázně-Poděbrady. Hotel „u Krále Jiřího" č. 42. А. Ільницький

25.VI-22р. заснувалося „Видавниче Т-во при Українській Господарській Академії в Ч.С.Р." яке має завданням:

„об'єднати коло видавничої праці українських студентів, професорів та инших громадян, що перебувають на еміграції в Ч.С.Р.; видання підручної літератури вищих шкіл.... членами Т-ва можуть бути українські студенти, професори та инші українські громадяне. Члени т-ва зобовязуються: заплатити членські внески, а саме: одноразово при вступі 10 кч. вступних і 200 кч. пайових одноразово або частками в такому порядку: при вступі 35 кч. і протягом першого року по 15 кч. щомісячно"..... (Статут т-ва)

Адреса т-ва: т. Lázně-Poděbrady, Hotel „u Krále Jiřího". пок. č. 42.

Літографія
Б. Вангура.
м. Подєбради.
Чехословакія.

Спис книжок Укр. книгарні О. С. Лаврова (Praha-II. Karlovo nam. č. 6) Прага. 1922. 8°. сторн. 16. Ціна – 1 кор. ч.

Živny, Jos. Ladisl.: Veřejne knihovny. Jejich vyvoj a správa. Smichov. 1919. 8°. ст. 110. ц. 13.10 кč.

Його ж: Třídění bibliologické. 1920. Praha. 8°. сторн. 176. Ціна 31.40 кč. -

„Укр. Книгознавство“ Збірн. ч. 1. Орган гуртка біб-ліологів при Укр. Студ. Громаді в Варшаві. Рік вид. I. Варшава. травень 1922. 8° Стор. 45. Наклад 25 прим. Друк. на шапірографі.

„Книга“. Неперіод. бібліограф. орган „Об'єднання укр. видавців.“ Під ред. проф. Д. Антоновича. ч. I. Відень-Київ. Грудень 1921 р. 8°. Сторн. 80.

„Книжка“. Укр. орган видавн. руху. Місячник. Станиславів. 1921-1922. В 1921 р. вийшло 5 ч.

„Książka“. Після довгої перерви почав виходити в Варшаві польський бібліограф. місячник „Książka“ під ред. проф. Грушковського та н. Мушковського. В б. р. вийшло 6 чисел. Ціна окр. числа 600 мк. Подається багато відомостей про укр. видання.

Недавно вийшла: „Bibliographie d'ouvrages de droit, économie, politique, sociologie“. 8°. сторн. 118. Paris. Ціна 3 фр. Зібрані праці по [illegible]

„Naše Kniha“. Вийшло в світ саме число чеського бібліограф. 2-тижн. „Naše Kniha“ в Пра-

зі. Рік вид. III. Річна передпл. 10 kč. Адреса ред.: Praha, Hybernská ul. č. 12. Zemědělské knihkupectví A. Neubert.

Спілка чехо-словацьких бібліотекарів почала видавати б. р. у Празі „Časopis československých knihovníků", присвячений спр. наукових, адміністр. та громадськ. бібліотек.

Виготовляється до друку „Укр. Книгознавство", збірн. ч. 5.

„Przegląd Bibljotekarski". Варшавська Публ. Б-ка після 13 річної перерви відновляє видання свого органу „Przegląd Bibljotekarski". Вже друк. і швидко вийде „Zeszyt I" тому 3-го згаданого часопису.

Юр. Меженко, укр. бібліограф виготовляє велику працю під назвою „Бібліографія укр. бібліографії".

Із Львова повідомляють, що бібліограф. секція Укр. Наук. Т-ва ім. Шевченка виготовила й приступила до друку V-го т. „Матеріялів до Укр. Бібліографії". Останній дає продовження 4-го тому матеріялів і складатиметься з праці В. Дорошенка про Івана Франка.

Видання
Укр. Студ. Громади у Варшаві.

÷ „Студентський Вісник." ч. 1. пятниця 1-го липня 1921 р. Варшава. II вид. Неперід. бюлетень укр. студ. на еміґр. в Польщі. Друк. 1000 прим. (23,5 cm. × 15,5 cm.) сторін 8. На зеленому папері. [I вид. було тоді ж на гектографі в кільк. 60 прим.]

÷ „Українська Сім'я." [43(05)]. Вид. студ.-рільників при Укр. студ. Громаді в Варшаві. Ч. 1. Травень 1922. Варшава. Друк. на шапірографі, а окладка з жовт. пап. в друкарні табору Стшалково. (Ziemia Poznańska). Наклад 35 прим. Ред. Комісія. [30×22]. стр. 22.

÷ „Українське Книгознавство." [01+02+09+655(08)]. Рік вид. I. Орган гуртка бібліолог. при Укр. Студ. Громаді в Варшаві. Збірник ч. 1. Варшава. Травень 1922. (21,5×18) Сторін. 45. Друк. на шапірогр., а окладка синього кольору в „Drukarni literackiej." Warszawa. Ред. Комісія. Наклад 25 прим.

Видання
Союзу Укр. Студ. Еміґр. в Польщі.

✓ „Бюлетень" ч. 1., делеґатури на Всеукраїнський студ. Конґрес у Празі 7. 20. VI–1922 р. Варшава. Червень. 1922. (22×17,5) сторін 24. На-

клад 25 прим., одбитих на шапрогр. без окладки.

∴ „Бюлетень" ч. 2. Той самий. Варшава. Липень 1922. (22×17,5). Стор. 8. Наклад 20 примі-тех на шапірографі без окладки.

1 ∴ Биковський Л. Нац. б-ка Укр. Держ. [брошура] (див. сторінку 42).

Видання студ. видавн. гуртка при „Українській Господарській Академії" в Ч. С. Р.

∴ Михайловський, доцент. „Математика" Зошит 1. Лекції, читані студентам Академії на 1-му сем. 1922/23 р. На правах рукопису. 1922. м. Подєбради (Чехія). Накл. 100 прим. (32×24). Стор. 25. Літограф. Ціна кор. ч. 5.70.

∴ Чередіїв, В., доцент. „Ботаніка" Лекції, читані студ. Укр. Госп. Акад. на 1-му сем. 1922/23 акад. р. На правах рукопису. Літографовано 100 прим. 1922. Подєбради. (32×24) Стор. 12. Кč. 3.

∴ „Українське Книгознавство" Збірник ч. 2. [01+02+09+655(08)]. Орган гуртка бібліологів при „Укр. Господ. Академії" в Ч. С. Р. Рік вид. I. Липень-серпень 1922 р. Подєбради. Літографовано 150 нумерованих прим. (24×16). Стор. 48. Ред. Комісія. Ціна кč. 10.

Видання
видавничого т-ва при Укр. Госп. Акад.

°°° Шовгенів, І., проф. „Водяне господарство на Україні" Лекції, читані на перш. семестрі 1922-23 р. студ. Укр. Господ. Акад. На правах рукопису. Літографовано 150 прим. Серпень 1922 р. Подєбради. (32×24). Стор. 12. Ціна к. ч. 2.50.

Друкуються:

Іваницький, Б. проф.: „Ліс і лісові типи деревних порід.

Щербина, проф. „Статистика".

Гольдельман, С. доцент. „Вступ до економічної політики.

Сакович, доц. „Нарисна геометрія".

Різне.

~~~ На пресовий фонд „Укр. Книгознавства" ч. 2. склали:

1. Культ-освіт. від. У.С.Г. в Варш.-мк 2.000-
2. Волинське Коопер. Вид-во — " " 1.000.-
3. З різних джерел — " " 2.000

(разом пп. 1–3: кč 50.-)

4. Укр. Громад. Комітет у Празі ч. кč. 100-

Разом кč. 150-

~~~ По всім справам „Укр. Книгознавства"

звертатися до секретаря Редакції Л. Биковського на адресу: Tchécoslovaquie. Lázně-Poděbrady. Hotel „u Krále Jiřího". Ukrajinská Hospodářská Akademie. Aud. Bykovský.

„Українське Книгознавство" ч. 2 надіслано в обмін слідуючим інституціям:

№№:

4 - Бібліот. Укр. Господ. Академії в Ч.С.Р. в Подєбрадах.
5. - Укр. Академії Наук у Київі.
6. - Нац. Б-ці Української Держави в Київі.
7 - Камянець-Подільському Укр. Держ. Університ.
8 - Науковому Т-ву імені Шевченка в Львові.
9 - Нац. Українському Музеєві в Львові.
10 - Б-ці т-ва „Просвіта" у Львові.
11 - Б-ці т-ва „Просвіта" в Ужгороді. -
12. - Вільному Укр. Університ. у Празі Ч.
13. - Редакції журн. „Książka" у Варшаві.
14. - Ческій Академії Наук у Празі
15. - Редакції часоп. „Naše Kniha" в Празі.
16 - Редакції часоп. „Книга" в Відні.
17. - Ческому держ. універс. у Празі.
18 - Державному універс. в Берліні.
19. - Міжнародн. бібліограф. інстит. в Брюселі.
20. - Інститутові по організ. умислової праці „Die Brücke" в Мюнхені.
21. Редакції часопису „Книжка" в Станиславові.

Редагує Колегія.

Друкарські помилки:

Стор.	Літографовано	Мусить бути
6, 3 радка	1922 р.	1921 р.
Стор.	Пропущено	Вставити
26.	між рядками 5-6	Дав. часопис „Наше минуле" ч. 1-2. за 1919 р. Київ. стор. 180-181.

Всеукраїнський Кооперативний Видавничий Союз

„КНИГОСПІЛКА"

У Києві (Безаківська в. ч. 8).

Видає книжки й провадить велику гуртову та роздрібну книжну торговлю. Має на складі всі українські видання, що вийшли за кордоном. Катальоги висилаються безплатно.

Представництво за кордоном:

I. Krekoten, Wien VIII, Bennogasse Nr. 30/16.

M. Balaš, Praha III, Ševinová 4/III.

M. Lytwycki. Warszawa. Długa 29, N. 6. Hotel Polski.

1.

Anonco.

Rondo de ukrajinaj esperantistoj, studentoj de Ukrajinia Agronomia Akademio en Ĉeĥoslovakio baldaŭ komencos presigi la ĵurnalon pri demandoj agronomiaj kaj teknikaj.

Samideanoj ukrajinaj esperantistoj oni petas sendi artikolojn pri tiuj ĉi demandoj.

Adreso:

Ĉeĥoslovakio. m. Lázně-Poděbrady, Hotel „u Krále Jiřího" Ukrajinská Hospodářská Akademie. pro „Rondo de ukrajinaj studentoj esperantistoj."

2.

25.VII-22 р. заснувалося „Видавниче т-во при Українській Господарській Академії в Чехословацькій Республиці", яке має завдання: „об'єднати коло видавничої праці українських студентів, професорів та инших громадян, що перебувають на еміграції в Ч.С.Р.; видання підручної літератури вищих шкіл..... членами т-ва можуть бути українські студенти, професори та инші українські громадяне. Члени т-ва зобовязуються: заплатити членські внески, а саме: одноразово при вступі 10 кор. ч. вступного і 200 к. ч. пайового одноразово або частками в такому порядку: при вступі 35 к. ч. і протягом першого року по 15 к. ч. щомісячно.... (статут т-ва).

Адреса т-ва:

т. Lázně-Poděbrady, Hotel „u Krále Jiřího". пок. č. 42.

Літографія
С. Вакура.
м. Подєбради.
Чехословакія.

Адреса редакції:
Československá Republika. Lázně-Poděbrady. Hotel „u Krále Jiřího
Ukrajinská Hospodářská Akademie. stud. Bykovský.

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY